

Ngày thi 30/3/2021

Môn thi: Ngữ Văn
Thời gian: 120 phút (không kể thời gian giao đề)

(Đề thi gồm có 01 trang)

PHẦN I: ĐỌC HIỂU (6.0 điểm)

Đọc đoạn trích dưới đây và trả lời câu hỏi:

"Tuổi thiếu niên là tuổi của ước mơ và hoài bão. Nó gắn liền với khát vọng chinh phục thử thách và giải được mật mã cuộc đời. Khát vọng luôn xanh và cuộc sống luôn đẹp, nhưng trong một thời khắc nào đó, có thể nhiều bạn trẻ đã thấy cuộc đời như một mở bong bóng của những điều bỡ ngỡ với bao trăn trở không dễ tỏ bày. Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai. Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rớm máu. Và những giọt máu đó, hoặc sẽ thấm xuống con đường bạn đang đi và lưu lại đó dấu son của một vị anh hùng, hoặc sẽ trở thành dấu chấm hết cho những khát vọng đoàn mệnh của một kẻ nhụt tâm, chùn bước. Nhưng dù thế nào đi chăng nữa, bạn hãy nhớ rằng: để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết".

(Theo Hạt giống tâm hồn dành cho tuổi teen, tập 2 NXB Tổng hợp TP HCM, 2012)

Câu 1. (0,5 điểm): Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích trên?

Câu 2. (1,5 điểm): Chỉ ra và nêu tác dụng của biện pháp tu từ trong câu: "Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai".

Câu 3. (2,0 điểm): Tại sao có thể nói: "Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rớm máu".

Câu 4. (2,0 điểm): Thông điệp mà em rút ra từ câu nói: "Và những giọt máu đó, hoặc sẽ thấm xuống con đường bạn đang đi và lưu lại đó dấu son của một vị anh hùng, hoặc sẽ trở thành dấu chấm hết cho những khát vọng đoàn mệnh của một kẻ nhụt tâm, chùn bước"?

PHẦN II: TẠO LẬP VĂN BẢN (14.0 điểm)

Câu 1 (4.0 điểm) Hãy viết đoạn văn khoảng 200 chữ trình bày suy nghĩ của em về lời khuyên: "Để trưởng thành, những thử thách và thất bại bao giờ cũng là điều cần thiết".

Câu 2 (10.0 điểm) Đại thi hào Voltaire cho rằng: Thơ là âm nhạc của tâm hồn, nhất những tâm hồn cao cả, đa cảm. Qua bài thơ "Cảnh khuya" của Hồ Chí Minh em hãy làm sáng tỏ nhận định trên.

-----Hết-----

(Giám thị không giải thích gì thêm)

và tên thí sinh:.....Số báo danh:.....

Hướng dẫn chấm đề thi học sinh giỏi Văn 7 năm 2020 - 2021

Phần	Câu	Yêu cầu cần đạt	Điểm
ĐỌC HIỂU			
1	1	Phương thức biểu đạt chính: Nghị luận.	0,5
	2	<p>Nội dung chính: Câu văn: "Đi qua tuổi thơ, cuộc đời mở ra trước mắt bạn một hành trình dài, nhiều hoa hồng nhưng cũng không ít chông gai".</p> <p>- Biện pháp tu từ: Ẩn dụ: "Đi qua" (sống, trải qua); "Hoa hồng" (niềm vui, niềm hạnh phúc, thuận lợi, thành công...); Chông gai: (nỗi buồn, khó khăn, thất bại...)</p> <p>- Tác dụng: Ẩn dụ giúp cho sự diễn đạt giàu hình ảnh, gợi cảm. Mượn hình ảnh cụ thể để diễn tả về giá trị cuộc đời: Để có được niềm vui, niềm hạnh phúc thành công trong tương lai, chúng ta phải trải qua, phải đối mặt với nhiều khó khăn thử thách...</p>	0,5 1,0
	3	<p>Biện pháp tu từ có trong câu văn: - Có thể nói: <i>Cuộc sống, với tất cả sự khắc nghiệt vốn có của nó sẽ khiến cho bước chân bạn nhiều lần rớm máu.</i></p> <p>- Bởi vì: <i>Cuộc sống luôn phong phú và đa dạng, vì vậy bản thân nó luôn chứa đựng những khó khăn, thử thách.</i> Vượt qua được những thử thách đó chúng ta phải chấp nhận đau đớn, thậm chí phải trả giá bằng nhiều thứ, không phải chỉ một lần mà là nhiều lần. Mỗi lần như thế sẽ giúp ta trưởng thành hơn trong cuộc đời.</p> <p>- Điều quan trọng là mỗi người cần phải có dũng khí để đương đầu với nghịch cảnh, khó khăn và biết đứng lên sau vấp ngã.</p>	1,0 1,0
	4	<p>- Thể thức: viết đúng quy ước của đoạn văn</p> <p>- Nội dung: HS có thể viết theo gợi ý sau:</p> <p>+ Khó khăn thử thách là môi trường để con người rèn luyện ý chí và nghị lực.</p> <p>+ Sự nỗ lực, cố gắng, sự trải nghiệm của bản thân mỗi người sẽ đem đến thành công, vinh quang cho bạn và ngược lại: nếu nhụt tâm, chùn bước bạn sẽ chỉ nhận thất bại...</p>	1,0 1,0
TẠO LẬP VĂN BẢN			14.0
1	a.	Đảm bảo cấu trúc đoạn văn nghị luận 200 chữ: Có đủ các phần mở đoạn, phát triển đoạn, kết đoạn. Mở đoạn nêu được vấn đề, phát	0,25

1

triển đoạn triển khai được vấn đề, kết đoạn kết luận được vấn đề.

b. **Xác định đúng vấn đề cần nghị luận về một tư tưởng đạo lí** - suy nghĩ về lời khuyên: " Không có gì tự đến, đâu bình thường. Phải bằng cả đôi tay và nghị lực"

c. **Triển khai vấn đề nghị luận thành các luận điểm; vận dụng tốt các thao tác lập luận; kết hợp chặt chẽ giữa lí lẽ và dẫn chứng; rút ra bài học nhận thức và hành động. Cụ thể:**

1. Giải thích:

1,0

- Thử thách là những yếu tố gây khó khăn, cản trở đến việc thực hiện một công việc, một kế hoạch, mục tiêu ...nào đó buộc con người phải vượt qua.
- Thất bại là trạng thái không đáp ứng được mục tiêu, mong muốn hoặc dự định. Thất bại có thể để lại hậu quả không mong muốn, gây thiệt hại về vật chất và tinh thần từ nhỏ đến lớn.
- => Trong cuộc sống, thử thách và thất bại luôn tồn tại như một quy luật tất yếu trong sự vận động và phát triển của mỗi cá nhân cũng như toàn xã hội:

2. Bàn luận vấn đề:

2,0

- Con người luôn phải đối diện với những thử thách, thất bại trong cuộc sống, lao động, học tập và trong cả những mối quan hệ xã hội. Không có ai sống mà không phải đối diện với khó khăn, thử thách và không từng nếm trải một lần thất bại trong cuộc đời
- Những thử thách, thất bại có thể do khách quan hoặc chủ quan đem lại, có thể hữu hình, cũng có thể vô hình. Thử thách và thất bại có mặt ở khắp mọi mặt đời sống, tồn tại dưới mọi hình thức
- Con người cần phải có những khó khăn, thử thách, thất bại để phát triển. Đây cũng là động lực để con người phấn đấu vươn lên trong cuộc sống. Chỉ có dũng cảm đương đầu với thách thức, thất bại, mới có thể có cơ hội tồn tại, phát triển và thành công.
(dẫn chứng)

3. Mở rộng:

- Trong thực tế vẫn tồn tại số ít những con người đã đầu hàng trước thử thách (dù là thử thách nhỏ) và chấp nhận thất bại. Thậm chí còn ảnh hưởng xấu đến cộng đồng, xã hội.

4. Bài học nhận thức và hành động.

- Thử thách, thất bại luôn là môi trường để rèn luyện con người. Tuổi trẻ cần học tập, rèn luyện để vượt qua thử thách, không run sợ trước thất bại để vươn lên.

2

0,25

0,5

a, Đảm bảo hình thức bài văn nghị luận có mở bài thân bài và kết bài

b, Xác định đúng nội dung bài văn

c, Yêu cầu cụ thể:

*Học sinh có thể viết theo định hướng sau:

1. Giới thiệu vấn đề: Thơ là âm nhạc của tâm hồn, nhất là những tâm hồn cao cả qua bài thơ "Cành khuya" của Hồ Chí Minh.

2. Giải thích ý kiến:

- "Thơ": Có nhiều cách định nghĩa về thơ, có thể nói khái quát: thơ là một hình thức sáng tác văn học nghiêng về thể hiện cảm xúc thông qua cách tổ chức ngôn từ đặc biệt, giàu nhạc tính, giàu hình ảnh và gợi cảm,...

- Tâm hồn: thế giới nội tâm con người.

- Thơ ca là âm nhạc của tâm hồn: Thơ ca là nơi kết tinh những giai điệu cảm xúc của tâm hồn nhà thơ.

- Những tâm hồn cao cả, đa cảm luôn mang lại cho thơ những âm điệu phong phú, mới mẻ có chiều sâu làm nên sức hấp dẫn cho thơ

=> Nhận định đã khẳng định vai trò then chốt của cảm xúc và nhất là một tâm hồn nhạy cảm, một tấm lòng sâu nặng với đời sống thể hiện trong thơ.

3. Bàn luận vấn đề

a. Thơ ca là âm nhạc của tâm hồn

- Thơ ra đời từ những xúc cảm thẩm mỹ phong phú, mãnh liệt của người làm thơ trước cái đẹp muôn màu, trước muôn vạn trạng thái, cảnh ngộ gợi trần trở, suy tư từ cuộc sống.

- Ngôn ngữ thơ đã giúp những cung bậc cảm xúc ấy ngân lên trên trang thơ thành những giai điệu phong phú, cuốn hút và chinh phục lòng người mang theo sức sống tâm hồn của mỗi nhà thơ.

b. Vẻ đẹp của những tâm hồn cao cả, đa cảm làm nên sức sống cho thơ

- Tâm hồn nhà thơ chân chính luôn nhạy cảm của trước mọi vẻ đẹp của đời sống sẽ dẫn lối người đọc đến xứ sở của những đắm say và thái độ nâng niu cái đẹp.

- Người nghệ sĩ ấy cũng luôn trăn nặng suy tư trước nỗi đau và khát vọng của con người, trước vận mệnh dân tộc sẽ mang đến cho thơ không chỉ xúc cảm tha thiết mà còn cả một chiều sâu tư tưởng thẩm thía thanh lọc con người.

0,5

1,0

1,0

3

- Song, để sức lay động của câu thơ được thực sự chấp cánh bay cao cũng rất cần đến tài năng sáng tạo của người nghệ sĩ.

4. Chứng minh qua bài thơ "Cánh khuya"

- Về đẹp của bài thơ đến từ sự đa cảm của tâm hồn thi nhân trong cội nguồn cảm hứng sáng tác hướng đến mọi sắc thái của đời sống; tâm hồn của con người nghệ sĩ đang thả hồn mình hòa điệu với vạn vật nơi rừng sâu, vừa lãng mạn, vừa hùng vĩ nên thơ, đẹp tựa tiên cảnh (tập trung phân tích hai câu thơ đầu) (chất tình trong thơ Bác, âm hưởng cổ điển)

- Đến từ nội dung, tư tưởng sâu sắc xuất phát từ một tâm hồn cao cả nặng lòng với đất nước, nhân dân, với số phận con người, với dân tộc; tiếng nói tâm hồn một người chiến sĩ cách mạng ưu tú đang suy tư về vận nước, về tương lai của dân tộc, Bác hiện lên thật đẹp, thật đáng trân trọng. Hình ảnh một vị cha già của dân tộc lo trước nỗi lo của dân, vui sau niềm vui của dân tộc (tập trung phân tích hai câu thơ cuối để làm sáng tỏ) (chất thép trong thơ Bác, âm hưởng dân tộc).

- Về đẹp độc đáo đến từ những sáng tạo trong hình thức nghệ thuật tạo thành một chỉnh thể, vươn tới sự hoàn mỹ; mang đậm dấu ấn riêng đặc sắc gắn với vẻ đẹp của thơ ca Bác, cụ thể:

+ Đặc sắc nghệ thuật ở việc sử dụng linh hoạt nhuần nhuyễn thể thơ thất ngôn tứ tuyệt

+ Các biện pháp tu từ như nhân hóa, so sánh, điệp ngữ (dẫn chứng)

+ Vẻ đẹp đêm trăng vừa cổ điển mang nét đẹp hiện đại. (dẫn chứng)

+ Ngôn từ, hình ảnh giản dị, trong sáng (Dẫn chứng) toát lên tình yêu thiên nhiên, yêu nước và sự lạc quan, yêu đời của Bác.

+ Nghệ thuật tả cảnh ngụ tình, vừa trực tiếp giải bày tình cảm, tâm trạng của Bác vào những năm đầu của cuộc kháng chiến chống Pháp đầy gian khổ. Thể hiện tình yêu thiên nhiên, lòng yêu nước sâu nặng, tinh thần trách nhiệm lớn lao đối với dân, với nước.

5. Đánh giá chung

Ý kiến xác đáng, có ý nghĩa lí luận mở ra những bài học trong sáng tác và tiếp nhận:

+ Với người sáng tác cần chú ý tới tính thẩm mỹ, vẻ đẹp phong phú, độc đáo của thơ. Muốn vậy nhà văn cần có một tâm hồn đẹp, tinh tế và tài hoa và có tầm tư tưởng sâu sắc trước cuộc đời

+ Với người tiếp nhận: Đây là một tiêu chí quan trọng gợi ý cho chúng ta cảm nhận và đánh giá thơ ca...